Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Maria Pilar Iñurrigarro Aranzibia

Elorrio, Bizkaia
(1934-2016)

Aurkibidea

Biografia

Elorrioko Txanberi baserrian, “Fonda Chamberi” izandakoa, jaio zen. Aita zuen bertakoa eta ama, berriz, Zaldibiako Katika baserrikoa. Hiru seme-alaba izan zituzten. Elorrion eskolatu zen lautik hamalau urtera bitartean. 17 urterekin Belegin lantegian jardun zuen, galdaketarako moldeak egiten, urte eta erdiz. Bilbon egon zen gero neskame bost urtez, “Naviera Sota”ko alaba baten etxean. Handik itzuli zenean Legutiora ezkondu zen, Txomin Viteri Arrasaten jaio eta Legution hazitakoarekin. Txominek hasiera batean denetariko saltokia zuen: denda, estankoa, telefono publikoa, taberna eta jatetxea. Geroago, denda bakarrik utzi zuten. Hiru seme-alaba dituzte.

Zintak

ELO-019

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Elortza, Kepa
- **Data**: 2010-04-27
- **Iraupena**: 73 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Elexpuru, Juan Martin
- **Transkribatzailea(k)**: Elexpuru, Juan Martin

Pasarteak

1. Beraneanteak etxean

- **Erref**: ELO-019/002
- **Iraupena**: 0:01:17. **Hasi**: 00:03:56. **Bukatu**: 00:05:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Hotelak eta pentsioak

Laburpena:
Etxe handia zen. Argia, 7.000 m etxe kontran. Fonda izandakoa. Akordatzen da nola beraneanteak etortzen ziren txikia zenean.

2. Moroek bere senide batzuk hil zituzten Elgetan

- **Erref**: ELO-019/004
- **Iraupena**: 0:01:21. **Hasi**: 00:07:14. **Bukatu**: 00:08:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:
Moroak Elgetan sartu zirenean, Pilarren senide ziren senar-emazteak hil zituzten, eta alaba zauritu zuten.

3. Eskolan dena erdaraz

- **Erref**: ELO-019/005
- **Iraupena**: 0:01:29. **Hasi**: 00:08:35. **Bukatu**: 00:10:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Euskara » Euskararen egoera
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura

Laburpena:
Eskolan dena erdaraz, Cara al Sol kantatu... Baina zigorrik ez euskaraz egiteagatik. Aitari "Hable usted en cristiano!" esan zioten behin. 14 urte arte ibili zen.

Transkripzioa
-Eskolan zenbat urtekin hasi ziñan zu?
-Eskolan? Ba eztakit ba, zenbat urte [eingo] naban. Ba lau urte edo holan. Orduan lau urte arte etxien iguel. Etxe inguruen. Oin bai, oin urte bi edo hor daoz. Baiña lehen ez. Eta dana erderaz. Dana erderaz.
-Lau urtekin?
-Bai. Nik ez nekixen erderaik ezer, baiña iguel lau edo urte uste-ot hasi giñiela. Ta, bueno, dana erderaz. 'Cara al Sol' kantau te...
-Euskeriagatik gogor eitten otsuen?
-Bueno. Hor etxe onduen euen bat, eta esa(n) otsan behiñ gure aittai: "habla en cristiano!", esa(n) otsan harek. "Hable usted en cristiano!". Pasau zan beste aldera. Eta hori esa(n) otsan gure aittei, e, eta gure aittek, e, "hable en cristiano?". Bueno... Hari , e...
-Baiña eskolan gogor eitten otsuen? Kastigoik eta?
-Ez, ez. Horeaittik ez. Ez, horreaittik ez. Nik eskolako gogue daukot, bueno, ondo.
-Hasieran gogorra izango zan, ezta?
-Bai ba. Entendidu be ez ezer. Entendidu be ez ezer. Baiña bueno.
-Zenbat urte arte ibili zinen eskolan?
-Hamalau? Eske orduen... Uste-ot hamalau urte edo zea. Nik beste eskolaik eztekot. Defendidu naz baiña beste eskolaik eztekot ya.

4. Baserrian lanean umetatik

- **Erref**: ELO-019/007
- **Iraupena**: 0:02:53. **Hasi**: 00:11:07. **Bukatu**: 00:14:00

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Eskolarik ez zuen galtzen, baina umetatik lan etxean jo eta ke: behiak jaisten, ortuan, plazan jeneroa saltzen... Sagar asko izaten zuten. Elgetara eta Zaldibarrera oinez.

5. Memariaraino iratan aita eta alaba

- **Erref**: ELO-019/010
- **Iraupena**: 0:05:03. **Hasi**: 00:15:57. **Bukatu**: 00:21:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:
Txirikillan, gorde-gordeka... egiten zuten, baina asti gutxi izan du jolaserako. Beti lanean. Basoan iratan ere egin du. Korta nolakoa zen kontatzen du. Memariaraino joaten ziren iratan.

6. Gari-jotzen

- **Erref**: ELO-019/012
- **Iraupena**: 0:01:32. **Hasi**: 00:21:24. **Bukatu**: 00:22:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:
Etxea kamino kontran zuten eta etxeko "ataurrian" jotzen zuten garia. Eskuz, azaoak harri baten kontra joz. Ez du goserik pasatu.

7. Ogia beste etxe bateko labean egin

- **Erref**: ELO-019/013
- **Iraupena**: 0:02:29. **Hasi**: 00:22:56. **Bukatu**: 00:25:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Orea etxean egin eta beste etxe batera eramaten zuten erretzera, etxean laberik ez zegoelako.

8. Taloa eta morokila

- **Erref**: ELO-019/016
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:29:42. **Bukatu**: 00:32:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artoa
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Artoa hartzen zuten. Taloa eta morokila gustura jaten zituen. Porru-patatak, babak.., eguneroko jana. Berakatz-zopak afaltzeko. Gaztainarik ez.

9. Bilbon 5 urte kriada

- **Erref**: ELO-019/018
- **Iraupena**: 0:05:18. **Hasi**: 00:33:08. **Bukatu**: 00:38:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
Bost urte egin zituen Bilbon neskame ezkondu arte. Sota ontzigilearen alaba baten etxean. Delclaux gizona. Bost edo sei zerbitzari ziren. 950 pezeta irabazten zituen 1959an. Harremanetan jarraitzen du andrearekin.

10. Sotatarrak nazionalista, baina euskararik ez

- **Erref**: ELO-019/019
- **Iraupena**: 0:05:39. **Hasi**: 00:38:26. **Bukatu**: 00:44:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
Umeak eskolara eramaten zituen eta señoraren arropak janzten. Nazionalistak izan arren, Sotatarrek ez zuten euskaraz egiten. Hilean bi domeka arratsalde bakarrik zuten libre. Oporretan etorrita ezagutu zuen gizona. Lana sendo egin arren, ezin izan zuen diru asko aurreratu.

11. Ezteguak nolakoak izan ziren

- **Erref**: ELO-019/022
- **Iraupena**: 0:05:25. **Hasi**: 00:47:25. **Bukatu**: 00:52:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Arropak eta izarak Bilbon "markau" (inizialak jarri) zituzten. Elorrion ezkondu zen. Zirkuloan bazkaria. "Merluza langostada" eta oilaskoa jan zuten. Zirkuloa, oso jatetxe ona.

12. Ezkon-bidaia

- **Erref**: ELO-019/023
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:52:50. **Bukatu**: 00:53:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Bilbon egun bat eta bederatzi Madrilen.

13. Taberna, denda, telefonoetxea

- **Erref**: ELO-019/025
- **Iraupena**: 0:01:42. **Hasi**: 00:55:50. **Bukatu**: 00:57:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:
Taberna, denda eta telefono-etxea izan dute Legution. Jana ez ei da falta izan, baina lana edozenbat.

14. Dendaritza oso diferentea

- **Erref**: ELO-019/027
- **Iraupena**: 0:01:46. **Hasi**: 00:59:26. **Bukatu**: 01:01:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:
Granelean saltzen zen ia guztia dendan. Zapatilak, aspirinak, denetik saltzen zuten, janariaz gain. Legutioko dendak zeintzuk ziren.

15. Erromeriak Elorrion eta inguruan

- **Erref**: ELO-019/029
- **Iraupena**: 0:01:41. **Hasi**: 01:02:22. **Bukatu**: 01:04:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Plaza, Argiñeta, San Lorentzo... Erromeria lekuak. Durangora ere joaten ziren, gutxi. Tabernetan ez ziren sartzen eta pintatzen zena "fulana"tzat hartzen zen.

16. Lehenetariko telebista

- **Erref**: ELO-019/031
- **Iraupena**: 0:01:25. **Hasi**: 01:07:00. **Bukatu**: 01:08:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:
Errekadistak hornitzen zituen. Jokoan asko egiten zen tabernan. Telebista ipintzen lehenetarikoak izan ziren eta taberna beteta izaten zuten horregatik.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-30

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com